

LA FLOR TALLADA AL MARESME: aspectes econòmics

Oriol Marfà i Pagès
Doctor Enginyer Agrònom

2.2 Causes físiques del desenvolupament dels conreus de flor tallada a la Comarca:

Temperatures:

La temperatura anual mitjana és de 16°C. La més elevada de totes les comarques catalanes!!

La temperatura mitjana de mes de Gener és de 9'8°C. Fins i tot a l'hivern les condicions tèrmiques presenten un bon desenvolupament dels conreus.

La temperatura mitjana del mes d'Agost és de 23'8°C. No hi ha excés de calor a l'estiu. El risc de les gelades és inferior a 2 dies/any. El risc és reduït.

Il·luminació:

La il·luminació mitjana d'Octubre a Març és de 940 hores-llum. Per sobre de l'isohèlia dels 900, que estableix el límit per sobre del qual les consideracions d'hivern són molt favorables per als cultius intensius.

Vents:

La freqüència de vents superiors a 100 Km/h. és molt baixa.

Aigua:

Les aigües no estan alcalinitzades i presenten moderada salinització.

Sòls:

Les textures dels sòls són: arenoses/franques, franques/arenoses i franques. Això comporta bon drenatge, poc perill d'acumulació de sals, bon aireig i que no estiguin gaire desequilibrades en nutrients; són, per tant, molt adequades per l'horta.

2.3 Causes d'entorn:

Aquestes causes són: la tradició en els conreus intensius i en la comercialització, i un suport tecnològic bàsic; la proximitat a nuclis importants de consum (àrea metropolitana de Barcelona: 2.265 hab/Km²); i una adequada infraestructura de transports i comunicacions.

3. SITUACIÓ ACTUAL:

La superfície de regadiu al Maresme és d'unes 4.900 Hes, de les quals unes 380 es dediquen a la flor tallada, unes 200 explotacions; això és solament el 7 per cent de la superfície,

PREÀMBUL

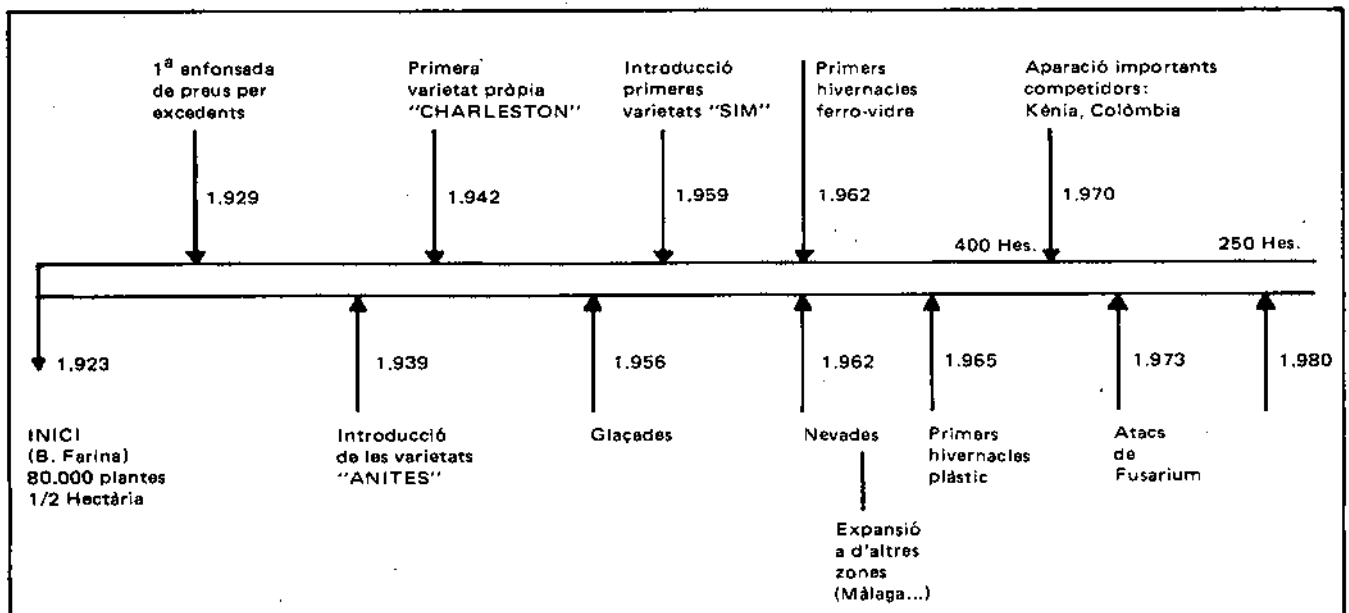
Aquest article pretén d'identificar i avaluar l'activitat productiva de la flor tallada al Maresme en els seus trets més característics, defugint la descripció merament qualitativa dels mateixos.

1. QUE S'ENTÉN PER FLOR TALLADA:

El subsector de la flor tallada que s'inclou dins el de l'Horticultura Ornamental comprèn les activitats agrícoles productives, la finalitat de les quals és l'obtenció de flors, inflorescències o parts vegetatives per tal de, un cop separades de la planta, destinar-les al guarniment.

2. QUINA EVOLUCIÓ HAN SOFERT ELS CONREUS DE FLOR TALLADA AL MARESME. CAUSES DEL SEU DESENVOLUPAMENT.

2.1 Evolució històrica: L'exemple del CLAVELL.

però el 30 per cent en termes monetaris.

3.1 Distribució dels conreus:

3.1.1 Localització geogràfica:

La floricultura del Maresme està concentrada al voltant de dos nuclis: Vilassar de Mar i Llavaneres-Mataró. Tanmateix, les possibilitats físiques d'expansió són grans donada la demanda reduïda d'espai d'aquest tipus d'activitat.

	Flor
Alella	8
Arenys de Mar	1
Arenys de Munt	1
Argentona	1
Cabrera	15
Cabrils	18
Calella	-
Canet de Mar	1
Dosrius	-
Malgrat	-
Masnou, El	13
Mataró	20
Palafolls	-
Pineda	-
Premià de Dalt	24
Premià de Mar	10
St. Andreu de Llavaneres	65
St. Cebrià de Vallalta	-
St. Iscle de Vallalta	-
St. Pol de Mar	-
St. Vicenç de Montalt	1
Santa Susanna	18
Tiana	22
Tordera	-
Vilassar de Dalt	40
Vilassar de Mar	80
TOTAL MARESME	338

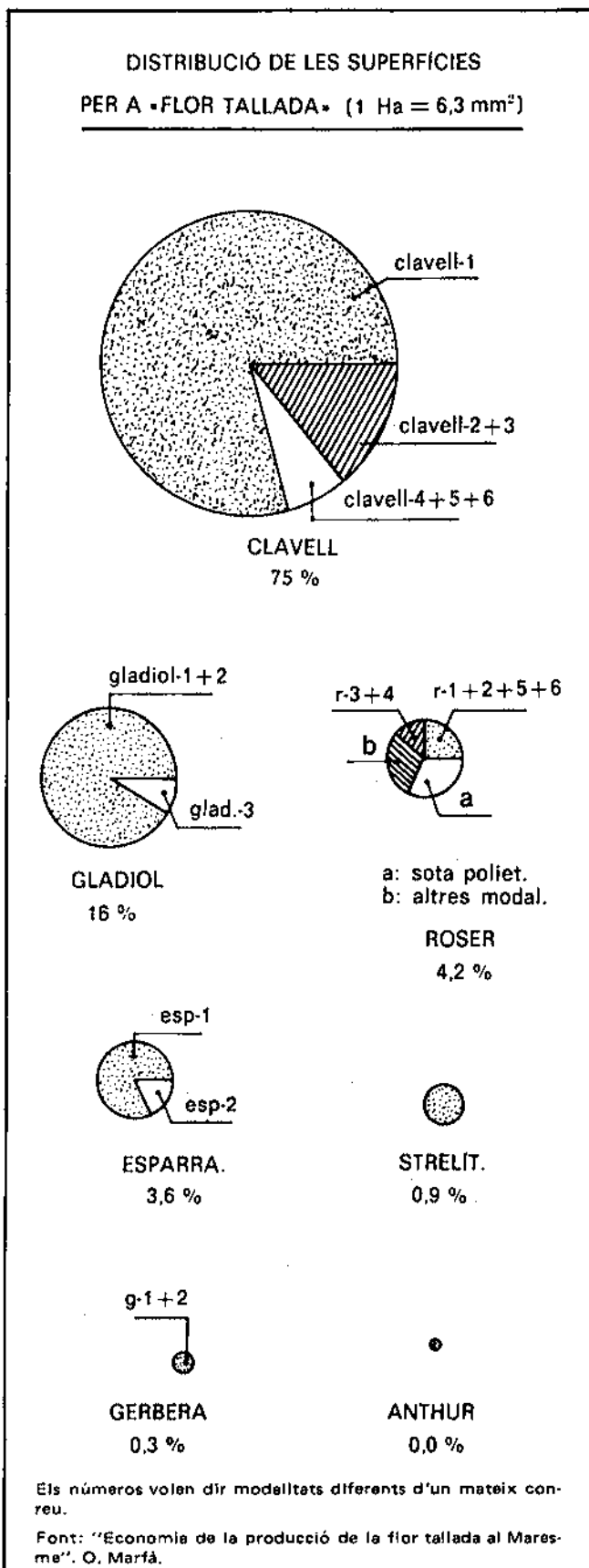
Suministrant adob en pols en un cultiu de clavells a l'aire lliure.

Pep Ros

3.1.2 Distribució per conreus:

A la gràfica següent es pot veure la importància relativa de les superfícies dedicades a cada tipus de "flor tallada". Es evident la desproporció entre el conreu de clavell i el de les altres flors. El conreu de gladiol forma part de la rotació clavell-gladiol com a cultiu secundari.

Toni Canal

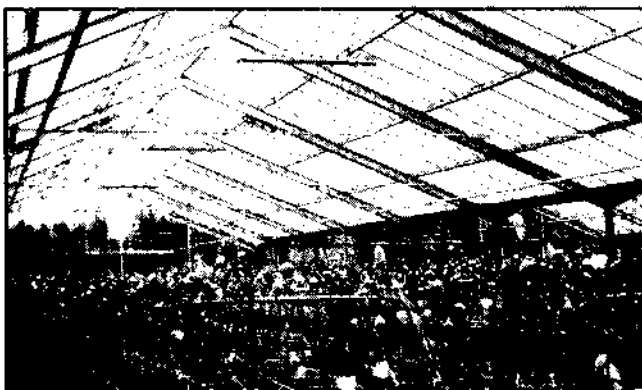
Cultiu de Clavells –varietat mediterrània– a l'aire lliure.

Les activitats per a la flor tallada al Maresme són reduïdes pel que fa a les espècies conreades, però hi ha moltes formes de cultiu diferenciades per la diferent INTENSITAT (és a dir, el nivell d'inversió i despeses per unitat de superfície). Això vol dir que hi ha diferents MODALITATS de cultiu.

Algunes MODALITATS del conreu del clavell (Font: "Economia de la flor tallada al Maresme". Marfà, O.

Modalitat	Material vegetal			Equipament			Sistematització del sòl			Cicle			
	Espècie	Repa, cultiver o bulb	Estruct.	Hivernacle	Mat. cobert.	Calefacció	Reg	Banquetes	Eres, línies	Densitat plantes/m ²	Duració del cultiu	Data de plantació	Poda
CLAVELL (1)	<i>Dianthus caryophyllus</i>	Mediterrani	A l'aire lliure	—	—	NO	A peu	NO	Línies aparallades	20	1 any	15/4	NO
• (2)	•	SIM	Fusta	PE g. 700 L.D.	NO	NO	Asperolat localitz.	NO	Eres 4 línies	22,5	1 any	15/5	NO
• (3)	•	SIM	•	PE g. 700 L.D.	NO	•	•	NO	Eres 4 línies	22,5	1,5 anys	15/5	NO
• (4)	•	SIM	Metàlica	PE g. 700 L.D.	NO	•	•	NO	Eres 4 línies	22,5	2 anys	15/3	NO
• (5)	•	SIM	•	PE g. 700 L.D.	NO	•	•	NO	Eres 4 línies	22,5	2 anys	15/5	SI
• (6)	•	SIM	•	Vidre	NO	•	•	NO	Eres 4 línies	22,5	2 anys	15/6	NO
• (7)	•	SIM	•	•	•	Aire cal.	•	Semi-enterrades	Eres 6 línies	27,8			

Cultiu de Clavells varietat "sim" sota hivernacle.

Cultiu de roses sota hivernacle.

3.2 Productivitat. Despeses. Mà d'obra. Equipament:

Despeses:

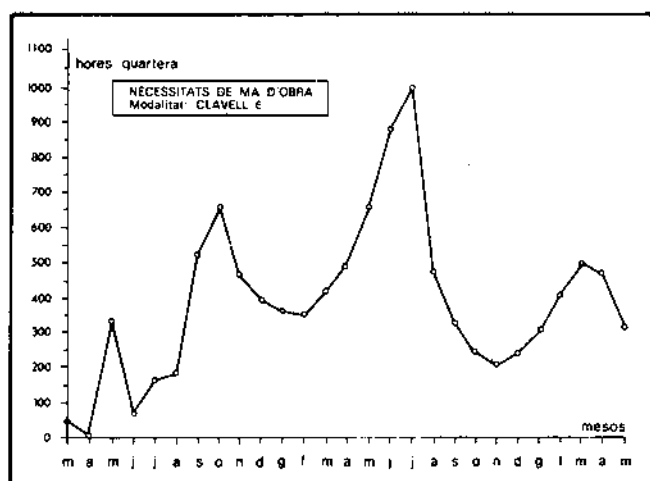
El nivell de despeses és molt alt (o sia, molta intensitat). La mà d'obra, el planter o esqueix i els productes fito-sanitaris són les partides més importants.

Font: "Economia de la producció de flor tallada al Marisme". Marfà, O.

PES PERCENTUAL DELS «INPUTS» DE CULTIU									
Modalitat		Adobs i fertilit.	Productes fitosanit.	Materia vegetal	Ertutorat	Mà d'obra	Combustible	Varis	Pesetes/m ² (cost cultiu)
CLAVELL	-1	6,1	8,9	13,7	7,9	58,5	—	8,9	584,3
•	-2	4,7	5,6	30,5	4,2	49,6	—	5,4	580,1
•	-3	4,0	5,2	22,7	3,1	58,7	—	6,3	624,7
•	-4 (1er)	4,6	6,0	29,2	4,0	50,6	—	5,6	605,5
•	-4 (2n)	3,7	5,8	—	—	81,6	—	8,9	378,7
•	-5 (1er)	4,9	6,4	31,2	4,3	50,8	—	2,4	584,5
•	-5 (2n)	3,7	5,8	—	—	81,6	—	12,6	378,7
•	-6 (1er)	4,6	6,0	29,0	4,0	50,9	—	10,1	609,7
•	-6 (2n)	3,5	5,5	—	—	82,0	—	9,0	396,1
•	-7 (1er)	6,0	7,0	26,9	1,7	43,7	10,0	14,7	808,7
•	-7 (2n)	1,6	4,0	—	—	71,8	15,0	7,6	541,7
GERBERA	-1 (1er)	18,1	7,1	43,3	—	28,1	—	3,4	517,2
•	-1 (2n)	3,6	12,8	—	—	75,0	—	8,6	218,5
•	-2 (1er)	17,7	7,0	42,4	—	29,4	—	3,5	526,1
•	-2 (2n)	3,3	11,9	—	—	76,1	—	8,7	235,3
•	-3 (1er)	14,2	8,6	31,7	—	27,8	15,3	2,4	706,0
•	-3 (2n)	2,7	7,8	—	—	54,6	28,9	6,2	372,5
ROSER	-1 (1er)	9,0	4,8	57,3	1,5	24,7	—	2,9	754,5
•	-1 (2 a 7)	9,7	6,4	—	—	73,4	—	8,5	286,0
•	-2 (1er)	8,4	4,3	53,4	1,4	29,2	—	3,3	808,9
•	-2 (2 a 7)	8,2	7,1	—	—	76,1	—	8,8	315,1
•	-3 (1er)	8,0	4,1	50,7	1,3	21,9	11,5	2,5	852,5
•	-3 (2 a 8)	6,4	5,6	—	—	57,2	24,3	6,5	402,6
•	-4 (1er)	7,5	3,8	47,6	1,2	26,0	10,8	3,1	906,9
•	-4 (2 a 6)	6,0	5,2	—	—	59,5	22,7	6,6	431,9
•	-5 (1er)	3,1	4,9	60,9	1,6	26,3	—	3,2	708,6
•	-5 (2 a 7)	8,3	8,4	—	—	74,7	—	8,6	267,7
•	-6 (1er)	2,9	4,6	59,6	—	30,9	—	5,0	763,0
•	-6 (2 a 7)	6,1	6,1	—	—	79,1	—	8,7	367,3
STRELITZIA	-1 (1er)	17,3	3,5	54,3	—	22,0	—	2,9	478,4
•	-1 (17-25)	27,0	4,2	—	—	59,9	—	8,9	97,0
ANTHURIUM	-1 (1er)	40,3	1,4	36,3	—	3,0	15,1	3,9	1818,3
•	-1 (5 i 8)	12,4	2,6	—	—	13,3	27,1	55,4	903,5
ESPARRAG.	-1 (1er)	30,0	6,2	41,7	—	19,3	—	2,8	238,2
•	-1 (5 a 15)	2,5	3,3	—	—	82,7	—	11,5	85,9
•	-2 (1er)	23,0	5,5	42,3	—	26,9	—	3,2	325,9
•	-2 (5 a 10)	11,4	2,3	—	—	77,5	—	8,8	232,8
GLADIOL	-1	8,0	6,0	52,1	—	29,9	—	4,0	115,0
•	-2	5,8	4,8	65,8	—	21,1	—	2,7	159,5
•	-3	8,9	5,4	65,0	—	20,3	—	2,4	134,6
TULIPA	-1	0,0	1,0	92,4	—	8,0	—	0,6	914,8

Mà d'obra:

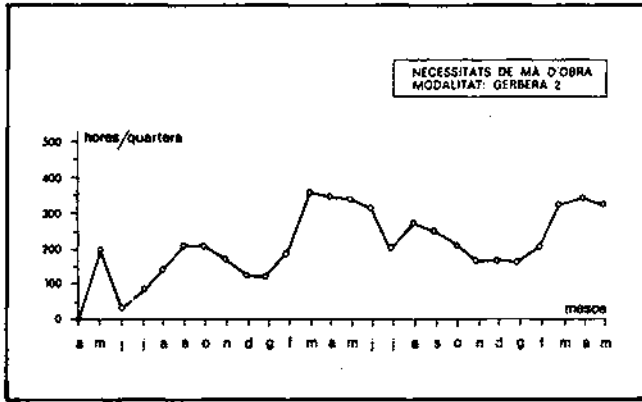
Hi ha conreus amb una forta estacionalitat en la demanda de mà d'obra (clavell-roser) i d'altres no tant (gerbera).

Font: "Economia de la producció de flor tallada al Marisme". Marfà, O.

Clavell. Varietat mediterrània.

Font: "Economia de la producció de flor tallada al Maresme". Marfà, O.

Equipaments - Instal·lacions:

Els cultius sota hivernacle requereixen una inversió inicial molt considerable.

	Ptes./m ² .	Vida útil
Hivernacle Fusta-Plàstic	350	10 anys
Instal·lació de reg	150	10 anys
Hivernacle Ferro-Plàstic	1.400	15 anys
Hivernacle Ferro-Vidre	3.500	20 anys
Calefacció per aire calent	300	10 anys

Productivitat:

– Les oscil·lacions de preus fan molt variables els ingressos anuals.

– Les rendibilitats no augmenten proporcionalment amb la intensificació.

– No interessa cultivar "flor tallada" amb instal·lacions massa sofisticades.

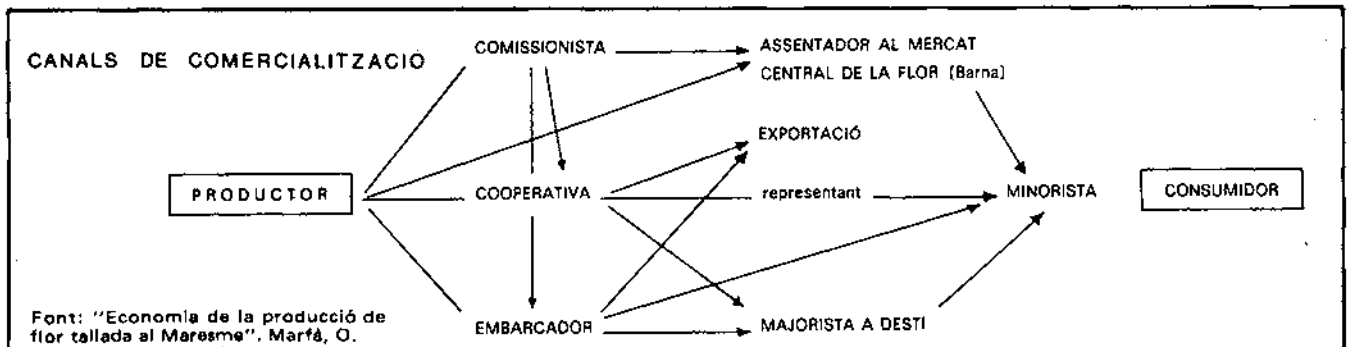
PRODUCTE BRUT VENDIBLE PER CAMPANYA

Modalitat	Producte brut vendible (pessetes/m ²)		
CLAVELL - 1		662 (2)	438 (3)
" - 2	733 (1)	627 (2)	860 (3)
" - 3	1130 (1)	925 (2)	1176 (3)
" - 4	733/846 (1)	627/677 (2)	860/834 (3)
" - 5	732/855 (1)	627/715 (2)	860/981 (3)
" - 6	762/923 (1)	646/738 (2)	918/976 (3)
" - 7	970/1132 (1)	827/942 (2)	1147/1150 (3)
GERBERA - 1	782/836		
" - 2	925/1155		
" - 3	1268/1454		
ROSER - 1	667/1090/1090/1090/1090/1090/1090		
" - 2	570/841/841/841/841/841/841		
" - 3	667/1628/1628/1628/1628/1628		
" - 4	570/1095/1095/1095/1095/1095		
" - 5	667/1136/1136/1136/1136/1136/1136		
" - 6	570/915/915/915/915/915/915		
STRELITZIA - 1	0/45/89/149/179/208/268/328/476/402/424/447/468/491/558/.../558		
ANTHURIUM - 1	342/1026/1710/2052/2394/2394/2052		
ESPARRAG. - 1	73/146/220/293/.../293		
" - 2	243/486/729/972/.../972		
GLADIOL - 1	319		
" - 2	550	(1) PBV valorat amb preus «fixes».	
" - 3	364	(2) PBV valorat amb preus de la campanya 76/77.	
TULIPA - 1	1490	(3) PBV valorat amb preus de la campanya 77/78.	

Font: "Economia de la producció de flor tallada al Maresme". Marfà, O.

3.3 Canals i agents comercials.

A nivell "d'Origen" hi ha massa circuits paral·lels, amb diverses figures d'agents comercials. Això dona lloc a una greu manca de transparència de mercat.

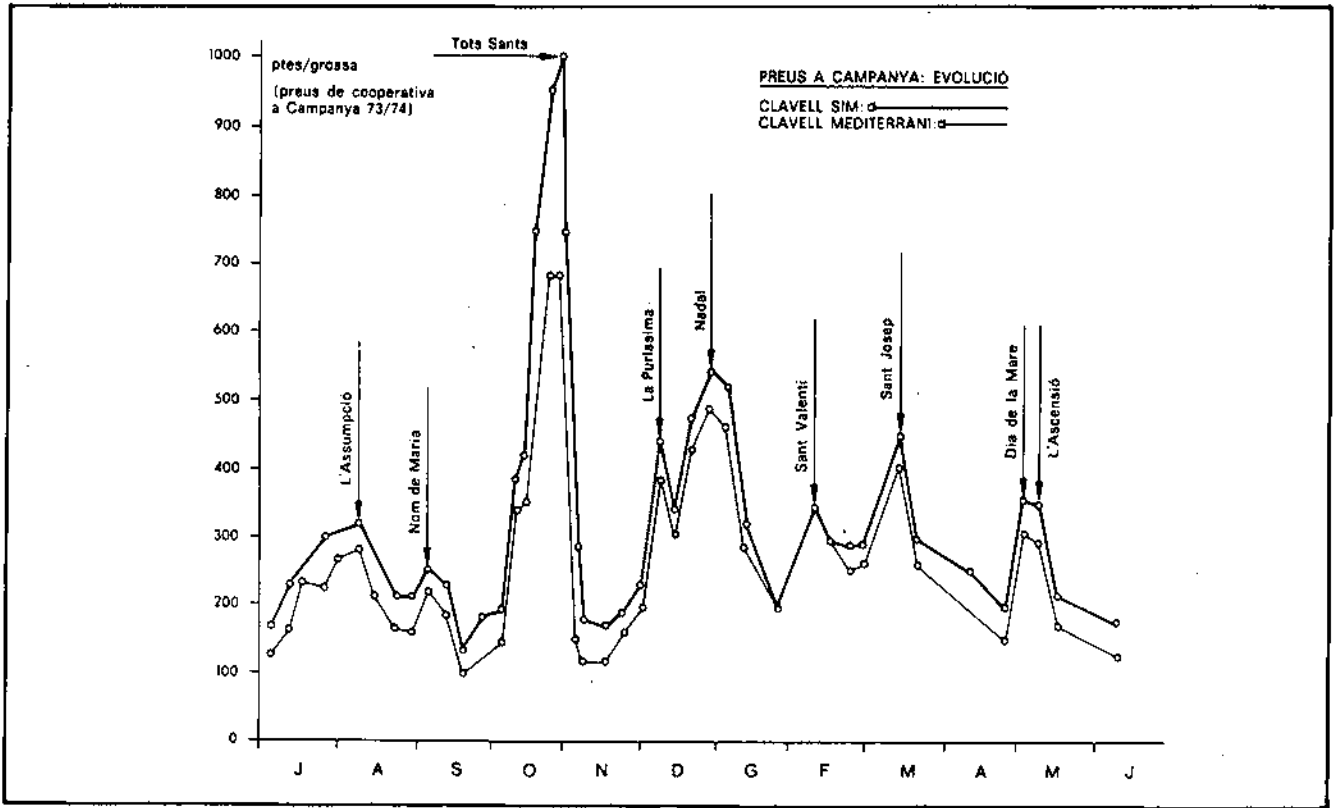

Font: "Economia de la producció de flor tallada al Maresme". Marfà, O.

3.4 Els preus.

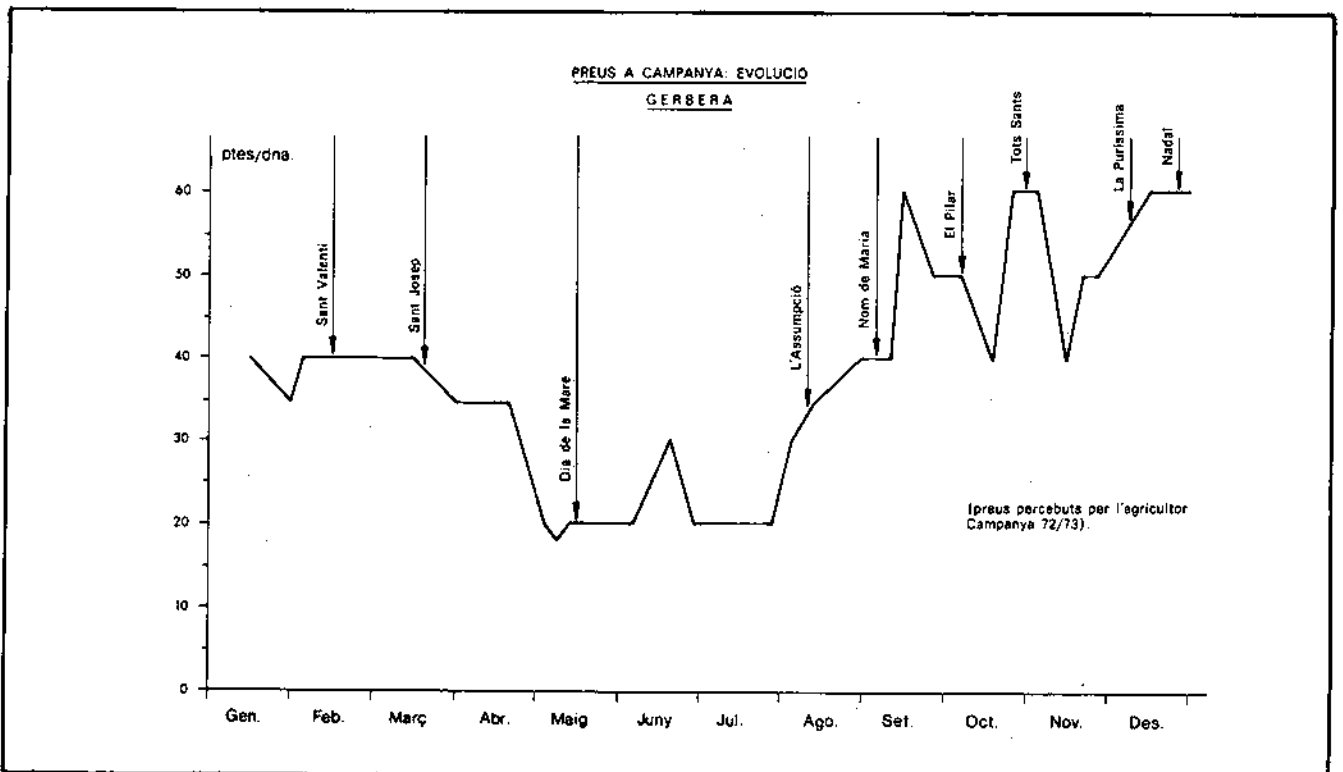
Font: "Economia de la producció de flor tallada al Marresme". Marfà, O.

Clavell, roser, gladiol: Estacionalitat de la seva demanda que està localitzada i molt accentuada a les dates assenyalades:

En canvi la Gerbera i l'Strelitzia presenten una evolució estacional deguda a l'estacionalitat de l'oferta; amb un petit efecte de les dates assenyalades sobre els preus.

Font: "Economia de la producció de flor tallada al Marresme". Marfà, O.

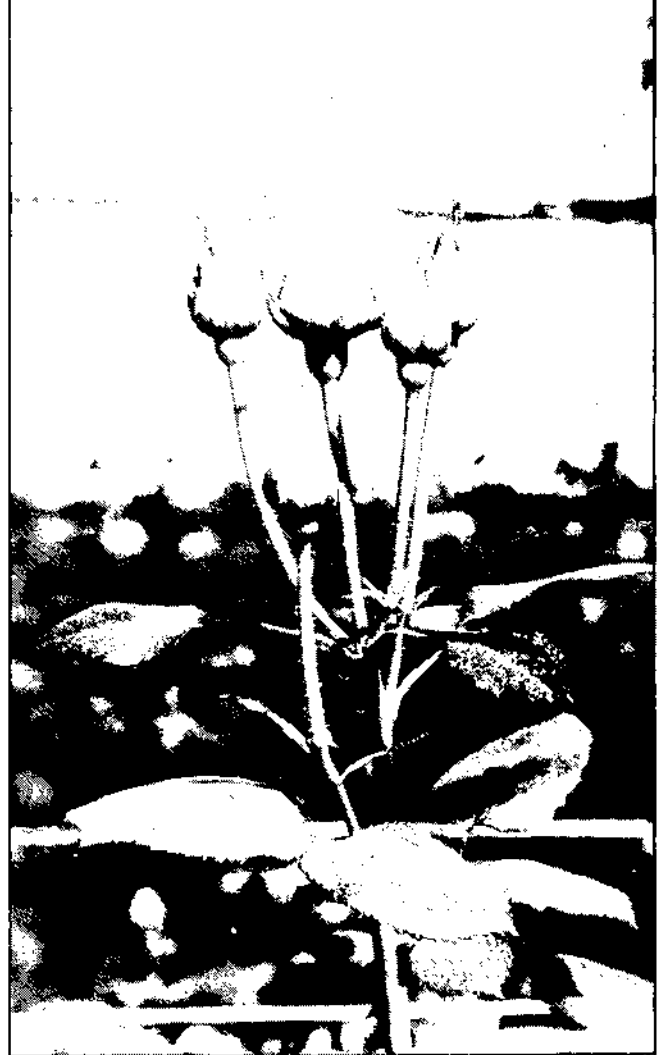
Hi ha un deteriorament dels preus des d'anys enrera fins ara en termes de pessetes constants; davant d'això els preus dels productes o de la mà d'obra han devallat menys.

Descens real dels preus: Campanya 73/74 front la Campanya 77/78.

Flor Tallada	Descens (o/o)
CLAVELL	29
GERBERA	30
ROSA cv. Visa	35
ROSA cv. Sònia	39
STRELITZIA	19
	(campanya 75 front a 78)

Gladiol.

Rosa. Varietat sònia

Evolució del valor de les exportacions catalanes respecte de les exportacions de l'Estat:

	Any 1974 (o/o)	1978 (o/o)	1979 (o/o)
Clavell	24	13	12
Roser	4'7	2'7	2'1

Font: "Catalunya exporta i Estadística del Comerç Exterior d'Espanya".

Hivernacles de vidre destinats al cultiu de la flor tallada.

3.5 Mercat d'origen - Exportació.

El mercat d'origen pot permetre de forma immediata:

- Concentrar l'oferta
- Millorar la transparència de mercat
- Estimular la qualitat

i com a conseqüència:

- Promoure l'exportació
- Reactivar el sector productiu
- Consolidar el nivell de viabilitat de les explotacions
- Atreure compradors, etc...

Actualment l'exportació de flor tallada de Catalunya és:

- Quantitativament poc important: un 0'2 per cent de les importacions de la C.E.E.
- Amb un ritme decreixent en importància.

Exportació total de flor tallada (en Tm) de Catalunya

Any 1974	1978	1979
260	140	130

Font: Catalunya Exporta i Estadística del Comerç Exterior d'Espanya.

4. PERSPECTIVES.

4.1 La diversificació dels conreus:

El ventall d'opcions de cultiu de flor tallada és gran; però al Maresme, com s'ha exposat, només tenen una certa importància els conreus de clavell, de rosa i de gladiol.

La composició de l'oferta de flors al mercat d'Alsineer (Holanda) força representatiu dels mercats de flor de l'Europa Occidental és el següent per l'any 1979:

	o/o		o/o
Rosa:	46'0	Iris:	2'8
Tulipà:	8'5	Lilium:	2'7
Clavell:	7'7	Narcís:	2'6
Fressia:	7'6	Gladiol:	2'0
Crisantem:	4'0	Alstroemesia:	0'4
Gerbera:	3'1	Altres:	11'6

Davant d'això, al Maresme la composició de l'oferta és la següent:

Clavell:	92'0 per cent.
Gladiol:	3'0 per cent.
Rosa:	2'3 per cent.
Esparraguera:	1'5 per cent.
Strelítzia:	1'2 per cent.

Aquestes dades fan palesa la manca de diversificació en els conreus de flor tallada a la Comarca.

La introducció de noves opcions de cultiu pot permetre:

- Reduir els problemes derivats del monocultiu: empobriment del sòl, malalties del sòl (Fusarium, etc)
- Augmentar la capacitat d'oferta i fer més atractiu el mercat local.
- Disminuir el risc de les explotacions.
- Augmentar la capacitat de reacció dels productes davant les variacions de la demanda.

4.2 L'Autonomia varietal:

La dependència actual del Maresme en l'aspecte del subministre de planter, bulbs, esqueixos és pràcticament total per gairebé totes les flors cultivades.

Per resoldre aquest tema cal establir reglaments de protecció als obtentors del país i cal promoure la creació d'empreses pròpies productores de material vegetal amb garantia sanitària i varietal, amb el suport adient per part de l'Administració.

4.3 La tècnica:

Cal augmentar el nivell tècnic dels pagesos, i la disponibilitat d'informació amb els següents criteris:

- Millorar la informació de base: clima local, equipaments i hivernacles, sòls i substractes, anàlisi i diagnòstic.
- Posar a punt les tècniques modernes de conreu intensiu.
- Difondre adequadament la informació tècnica disponible per tal que pugui ésser assumida pel pagès.

- Prestar suport i promoure la formació professional pagesa, tenint present la necessitat de reciclatge.
- Analitzar des d'un punt de vista socio-econòmic la viabilitat de les noves tècniques en el marc de la realitat comarcal.

Es evident que això comporta un esforç notable per part de l'Administració.

4.4 La Comercialització:

Ja s'ha fet esment al punt 3.5 de la importància decisiva de la creació d'un 'mercat d'origen' i de les conseqüències favorables que pot suposar.

4.5 El Cooperativisme:

Un mercat d'origen comporta una xarxa de cooperatives de producció que li doni un suport adequat. Al marge del mercat, és molt important que es desenvolupi adequadament el moviment cooperatiu. Hi ha antecedents i una realitat actual al Maresme; tres cooperatives en funcionament agrupen uns 70 productors de flor tallada. Només cal fixar-se en altres zones productores i la seva història, fent-se palesa la importància decisiva del cooperativisme en aquesta activitat.

Strelítzia.

